

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 783

van **IMMANUEL DE REUSE**

datum: 30 juni 2023

aan **JO BROUNS**

VLAAMS MINISTER VAN ECONOMIE, INNOVATIE, WERK, SOCIALE ECONOMIE EN LANDBOUW

Visverwerkende industrie - Evolutie tewerkstelling

In zijn antwoord op schriftelijke vraag nr. 65 van 14 oktober 2022 gaf de minister aan dat er in 2019 in België 207 bedrijven actief waren in de visverwerkende industrie. 59 daarvan hadden visverwerking als hoofdactiviteit en 148 bedrijven hadden visverwerking als nevenactiviteit.

Uit het antwoord bleek ook dat de tewerkstelling in de Vlaamse visverwerkende industrie grotendeels in dalende lijn zat tussen 2010 en 2021. Zo ging het aantal werknemers (uitgedrukt in voltijdsequivalenten) in de verwerking en conservering van vis en van schaal- en weekdieren (NACE-sector 102) van 843 naar 705 in Vlaanderen, en van 637 naar 567 in West-Vlaanderen.

Ook werd duidelijk dat er een groot verschil was tussen het aantal vacatures uit de visverwerkende bedrijven die VDAB ontving en die daadwerkelijk ingevuld geraken. Zo ontving VDAB in 2022 t.e.m. september, 118 dergelijke vacatures waarvan er amper 2 werden ingevuld.

De minister gaf ook cijfers over de twee opleidingen, door VDAB in eigen beheer of in samenwerking met partners opgezet. Het ging daarbij over de opleidingen 'vislosser-vissorteerder' en visfileerder. Het aantal deelnemers op jaarbasis bedroeg voor de opleiding van visfileerder in 2018 nog 39, in 2022 t.e.m. september 0.

1. Hoeveel bedrijven in het Vlaamse Gewest waren tussen 2020 en vandaag jaarlijks actief in de visverwerkende industrie? Hoeveel hadden visverwerking als hoofdactiviteit, hoeveel als nevenactiviteit? Graag een opsplitsing per provincie. Hoe evalueert de minister die cijfers?
2. Wat waren de tewerkstellingscijfers in aantal voltijdsequivalenten in de Vlaamse visverwerkende industrie in 2022 en tot nu toe in 2023? Hoe verhouden die cijfers zich tegenover de cijfers van 2021? Graag een totaaloverzicht en opsplitsing per provincie. Hoe verklaart de minister die evolutie?
3. Wat zijn de nationaliteiten van de werknemers in de Vlaamse visverwerkende industrie? Graag een overzicht van de verschillende nationaliteiten en het aantal werknemers per nationaliteit in de Vlaamse visverwerkende industrie in 2022 en 2023. Als die cijfers niets beschikbaar maakt, acht de minister het opportuun die op te vragen?
4. Hoeveel vacatures ontving VDAB in 2022 en tot nu toe in 2023 uit de visverwerkende industrie? Hoeveel van die vacatures zijn daadwerkelijk ingevuld? Hoe verhouden die

cijfers zich tot de vorige jaren? Hoe evalueert de minister de cijfers van 2022 en 2023?

5. Hoe werd sinds de bovenvermelde schriftelijke vraag door de Vlaamse Regering geprobeerd om de beroepen, ondanks de bekende drempels als werken in het weekend en werken onder specifieke omstandigheden (koude, rechtstaand, stress), toch aantrekkelijk(er) te maken? Welke verdere maatregelen/initiatieven zal de minister nemen?
6. Organiseert VDAB de twee bovenvermelde opleidingen nog altijd? Wat was voor beide het aantal deelnemers in 2022 en tot nu toe in 2023? Werden sinds de vorige vraag nog andere gespecialiseerde opleidingen voor de visverwerkende sector opgezet? Zo ja, welke zijn dat en hoeveel deelnemers schreven zich daarvoor al in? Acht de minister het opportuun andere gespecialiseerde opleidingen op te zetten?

ANTWOORD

op vraag nr. 783 van 30 juni 2023

van **IMMANUEL DE REUSE**

1. Momenteel kunnen de gevraagde cijfers niet worden aangeleverd. Volgens de richtlijnen van het Data Collection Framework (DCF) is de dataverzameling voor de visverwerkende industrie tweejaarlijks gepland. De enquêtes voor 2021 en 2022 worden midden juli 2023 verstuurd. Dergelijke bevraging kan niet eerder in het jaar gepland worden omwille van de verschillen tussen kalenderjaar en boekjaar. De jaarrekening wordt trouwens slechts binnen een bepaalde periode na afloop van het boekjaar opgemaakt en goedgekeurd. Bovendien moet de verplichte Europese datacall, die socio-economische data van de visverwerkende industrie opvraagt voor 2020, 2021 en 2022 door de bedrijven pas in oktober 2023 beantwoord worden.

De onderverdeling visverwerking als hoofdactiviteit en visverwerking als nevenactiviteit hangt af van de antwoorden op deze enquêtes.

2. De totale tewerkstelling in Vlaanderen in VTE bedroeg 698 VTE in 2021. In 2022 nam dit cijfer af naar 664 VTE. Voor 2023 wordt het cijfer voorlopig op 652 VTE geraamd. De dalende trend in de tewerkstelling in deze sector lijkt zich voorlopig dus verder te zetten. In 2010 bedroeg de tewerkstelling in de sector nog 826 VTE.

Tabel 1: Evolutie van het aantal voltijdsequivalenten (VTE) in de visverwerkende industrie (NACE 102) volgens provincie werkplaats.

Provincie	2018	2019	2020	2021	2022	2023 raming*
Antwerpen	21	8	6	5	4	4
Limburg	89	91	81	87	78	72
Oost-Vlaanderen	41	40	33	39	41	41
Vlaams-Brabant			1	2	3	3
West-Vlaanderen	554	546	553	565	537	531
Vlaams Gewest	706	686	674	698	664	652

*Het betreft hier een raming van het trendcijfer voor 2023.

Bron: Steunpunt Werk o.b.v. RSZ. Het betreft steeds jaargemiddelden van de 4 kwartalen. Eerder bezorgde cijfers gebruikten een licht andere methodologie wat verschillen met de cijfers hierboven kan veroorzaken.

3. Bij de Kruispuntbank Sociale Zekerheid (KSZ) zijn cijfers beschikbaar over de nationaliteit van personen werkzaam in de visverwerkende industrie. Deze cijfers mogen niet vergeleken worden met die in vraag 2: eerst en vooral betreft het cijfers over het aantal personen, geen VTE. Daarnaast zijn de cijfers hier bijvoorbeeld op basis van een woonplaats in het Vlaams Gewest. Vraag 2 rapporteert cijfers op werkplaats. De overgrote meerderheid van werkenden in de visverwerkende industrie heeft de Belgische nationaliteit. Er is ook een zekere vertegenwoordiging van personen met een Aziatische nationaliteit, en van personen met een Oost-Europese nationaliteit.

Tabel 2: Gemiddeld aantal personen werkzaam in de visverwerkende industrie, met woonplaats in Vlaanderen, indeling volgens nationaliteit(sgroep). Cijfers voor 2022 zijn nog niet beschikbaar.

2021	Absoluut	Relatief
België	685	85,7%
Buurlanden	12	1,5%
Zuid-EU	3	0,4%
Oost-EU	25	3,1%
Andere Europese landen (zonder Turkije)	4	0,5%
Turkije	4	0,5%
Maghreb landen	5	0,6%
Congo-Kinshasa, Burundi, Rwanda	0	0,0%
Overige Afrika	11	1,3%
Overige Azië	46	5,7%
Onbekende vreemde nationaliteit	4	0,5%
Zuid- en Midden-Amerika	1	0,1%
Noord-Amerika/Oceanië	1	0,1%
Totaal	799	100,0%

Bron: Kruispuntbank Sociale Zekerheid, bewerking: DWSE.

4. In 2022 werden er 129 vacatures rechtstreeks aan VDAB gemeld binnen het Normaal Economisch Circuit zonder Uitzendopdrachten (NECzU) vanuit bedrijven uit de visverwerkende nijverheid.
 Voor 2023 (t.e.m. juni) bedraagt dit aantal 41. Het aantal vacatures dat gemeld wordt vanuit visverwerkende bedrijven neemt dus voor de periode 2016 tot en met 2021 elk jaar toe. In 2022, en voorlopig ook in 2023, ligt het aantal gemelde vacatures vanuit deze sector terug lager.

Tabel 3: Overzicht van het aantal rechtstreeks aan VDAB gemelde vacatures in het NECzU, naar NACE(2003)

Jaar	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023 (t.e.m. juni)
1520 Verwerking & conservering van vis, productie visproducten	38	53	59	108	130	201	129	41

Bron: VDAB

Het aantal vervulde vacatures wordt (in tegenstelling tot wat de inleiding en de vraag doen vermoeden) niet berekend ten opzichte van het aantal ontvangen vacatures. Elke ontvangen vacature heeft namelijk tijd nodig om behandeld te worden en zijn dus gedurende een bepaalde tijd openstaand. Van deze openstaande vacatures is nog niet bekend of ze vervuld zullen worden of niet.

Het aantal vervulde vacatures wordt daarom berekend ten opzichte van de afgehandelde vacatures (die trouwens ook in een eerdere periode ontvangen kunnen geweest zijn). Dit gebeurt bovendien enkel op basis van de afgehandelde vacatures in gedeeld beheer tussen VDAB en werkgever aangezien VDAB voor de vacatures in zelfbeheer geen betrouwbare gegevens over de afhandeling heeft. Deze basis is dus veel beperkter dan het aantal ontvangen vacatures en beide indicatoren mogen dus

niet met elkaar vergeleken worden.

In 2022 werden er in totaal 71 vacatures uit visverwerkende bedrijven die rechtstreeks aan VDAB gemeld werden in het NECzU afgehandeld. Hiervan werden er 46 vervuld en 25 geannuleerd.

In 2023 (t.e.m. juni) werden er in totaal 32 vacatures uit visverwerkende bedrijven die rechtstreeks aan VDAB gemeld werden in het NECzU afgehandeld. Hiervan werden er 23 vervuld en 9 geannuleerd.

Tabel 4: Overzicht van het aantal vervulde en geannuleerde vacatures (rechtstreeks aan VDAB gemeld in het NECzU, gedeeld beheer), naar NACE(2003)

Jaar	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023 (t.e.m. juni)
1520 Verwerking & conservering van vis, productie visproducten								
Vervuld	11	15	17	25	38	37	46	23
Geannuleerd	1	5	2	8	4	28	25	9
Vervullingspercentage (%)	91,7	75,0	89,5	75,8	90,5	56,9	64,8	71,9

Bron: VDAB. Opmerking: Deze cijfers zijn een correctie van de cijfers doorgegeven in SV65. Daarin werd een fout vastgesteld in het sommeren van de jaaraantallen vervulde en geannuleerde vacatures voor de jaren 2016 tem 2022. Dat werd in dit antwoord rechtgezet.

5. Als minister zet ik sterk in op het creëren van werkbare jobs voor iedereen. Ik doe dit door middel van verschillende initiatieven.

Een belangrijk instrument dat ik inzet om de werkbaarheid voor werknemers te verhogen zijn de sectorconvenants. De visverwerkende industrie wordt gevat door zo een convenant. Ondernemingen binnen deze sector kunnen gebruik maken van verschillende initiatieven zoals bijvoorbeeld een opleidingsaanbod met onder andere opleidingen op vlak van werken in warmte/koude of op vlak van ergonomie. Daarnaast is er ook een uitgebreid aanbod op gebied van adviesdiensten op het vlak van personeelsbeleid, arbeidsorganisatie en welzijn op het werk. Ondernemingen werkzaam binnen de visserij die inzetten op de visserij zelf, de pakhuizen en de eerste verwerkingen vallen onder een ander PC en worden spijtig genoeg niet gevat door een sectorconvenant. Ook deze sector kan zich in de toekomst, indien gewenst, engageren om een sectorconvenant af te sluiten en op deze manier extra ondersteuning te kunnen krijgen op het vlak van werkbaar werk.

Er bestaan echter nog andere initiatieven in het kader van werkbaar werk waarvan alle ondernemingen gebruik kunnen maken. Zo is er de website werkbaar werk van STIA (Stichting innovatie en arbeid). Op deze website wordt bestaande kennis rond werkbaar werk overzichtelijk samengebracht. Op de website kan men bv tips terugvinden om werk werkbaar te maken. Deze website bevat eveneens een handig overzicht van alle mogelijke opleidingen, adviesinstanties en financieringsmogelijkheden in verband met werk. Deze website werd in maart nog geactualiseerd met behulp van financiële ondersteuning vanuit het departement Werk en Sociale Economie.

Op deze website vindt men onder andere een overzicht van oproepen die gelanceerd werden door Europa WSE om ondernemingen te ondersteunen bij het werkbaar maken van jobs. Zo is er de oproep inclusieve ondernemingen. Binnen deze oproep zijn er 10 projecten aan de slag gegaan die ondernemingen kunnen ondersteunen bij het inclusiever maken van hun werkvloer. Eén van de projecten binnen deze oproep is bv hands on inclusion. Via bootcamps ondersteunt men ondernemingen bij het ontwikkelen van een strategie om een inclusief te ondernemen, wordt er expertise

ontwikkeld omtrent hoe inclusief te rekruteren en meer aan inclusief jobdesign te doen en ook hoe men voor een meer duurzame inzetbaarheid kan gaan van zijn werknemers. Mijn inziens zou dit bijvoorbeeld een waardevolle ondersteuning kunnen zijn voor ondernemingen binnen de visverwerkende industrie om hun jobs aantrekkelijker te maken voor werkzoekenden en voor hun werknemers. Binnenkort wordt een nieuwe oproep "inclusief ondernemen" gelanceerd.

Ondernemingen binnen de visverwerkende industrie kunnen eveneens gebruik maken van de werkbaarheidscheque. Via deze cheque wil ik organisaties in Vlaanderen stimuleren en financieel ondersteunen om de werkbaarheid binnen de eigen organisatie in kaart te brengen en te verhogen. Via een externe erkende dienstverlener kan de organisatie de werkbaarheid in kaart brengen en/of werken aan helder afgebakende acties rond werkbaar werk. Ook via deze maatregel kunnen ondernemingen dus ondersteuning ontvangen bij het onderzoeken wat drempels zijn binnen hun onderneming en hoe deze mogelijk ondervangen kunnen worden.

Als minister zal ik ervoor zorgen dat onderstaande initiatieven verder gezet kunnen worden zodat ook de visverwerkende industrie ondersteuning kan ontvangen opdat de jobs die ze aanbieden aantrekkelijk zijn voor werkzoekenden en werknemers aan de slag willen/kunnen blijven.

6. Voorlopig zijn er in 2023 geen gestarte opleidingen.

Tabel 5: Aantal cursisten met een gestarte opleiding:

Opleiding	2022	2023*
Visfileerder	7	0
Vislosser - vissorteerder	0	0

Bron: VDAB

* Voor 2023 zijn er voor het eerste halfjaar geen gestarte opleidingen.

Er werden geen andere gespecialiseerde opleidingen voor de visverwerkende sector opgezet.